

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Технологічний університет (м. Кельце, Польща)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)
Яський університет ім. А. Й. Кузи (м. Яси, Румунія)
Регіональна туристична організація
Свентокшиського Воєводства (м. Кельце, Польща)
Технологічний парк (м. Кельце, Польща)

*До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного
інституту ДТЕУ*

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ
ТА ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XI Міжнародної науково-практичної конференції**

25 вересня 2023 року

Частина II

Вінниця 2023

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 25 вересня 2023 р. Вінниця, 2023. Ч. 2. 511с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності, фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні, практичні аспекти сучасного товарознавства; актуальні проблеми маркетингових технологій в умовах євроінтеграції, перспективи розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства.

Висвітлюються інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції, теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор

Відповідальний секретар – **Мартінова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор

Члени редакційної колегії:

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент, **Іваницька Н. Б.**, д-р філол. наук, професор,

Прутська О. О., д-р екон. наук, доцент, **Хачатрян В. В.**, д-р екон. наук, доцент,

Чорна Н. М., д-р іст. наук, професор, **Бондар А. А.**, канд. наук з фіз. виховання і

спорту, доцент, **Крупельницька І. Г.**, канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**,

канд. екон. наук, доцент, **Радзіховська Л. М.**, канд. пед. наук, доцент,

Тернова А. С., канд. техн. наук, доцент, **Хом'яченко С. І.**, канд. юрид. наук, доцент.

Друкується за ухвалою вченої ради Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-918-067-4

Іваніщева О. А. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ SOUS VIDE-АПАРАТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА РЕСТОРАННОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗА SOUS VIDE-ТЕХНОЛОГІЄЮ.....	180
Кізюн А. Г., канд. географ. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	188
Крижак Л. М., канд. техн. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ МОЛОЧНИЙ НАПІЙ ОЗДОРОВЧОЇ ДІЇ.....	196
Лук'янець А. В. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС ВІЙНИ..	200
Мазуркевич І. О., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФРАНЧАЙЗИНГУ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ..	208
Онищук Н.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ДЕСТИНАЦІЙ.....	214
Пахомська О. В. Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ВИРОБНИЦТВА СУЧАСНИХ ВИДІВ ГОЛЛАНДСЬКИХ СИРІВ.....	221
Постова В. В., канд. екон. наук Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЕРВІСУ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ (НА ПРИКЛАДІ РИНКУ РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ М. ВІННИЦІ).....	230
Рябенська М. О., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	243
Семко Т. В., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ SOUSE-VIDE ЯК ПІДТВЕРДЖЕННЯ БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ РЕСТОРАННОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	256
Фіалковська Л. В., канд. техн. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	267

2. Пасічний В.М., Гармаш Д.В., Рамік О.С., Кохан Б.А. Вплив застосування технології Sous Vide на різні види м'яса птиці. *Харчова промисловість*, № 24, 2018. С. 71-76.

3. Zhu X. Thermal inactivation of actinidin as affected by meat matrix. *Meat science*. 2018. 145. P. 238-244.

4. Рекомендації по вибору апарату для Sous Vide. *Фуд-Сервіс. Харчове обладнання*. URL: <https://www.food-service.com.ua/ua/rekomendatsii-po-viboru-aparatu-dlya-sous-vide-i266> (дата звернення: 17.08.2023)

5. Технологія Sous-vide (су-від): обладнання та головні переваги. *STEINER*. URL: <https://steiner.com.ua/technology-sous-vide-su-view-equipment-and-hl/> (дата звернення: 18.08.2023)

УДК 338.487(045)

Кізюн А. Г., канд. географ. наук, доцент

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2838-9428>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто регіональний аспект розвитку міжнародного туристичного ринку з акцентом на взаємодію між різними географічними областями у контексті туристичної індустрії. Проаналізовано вплив регіональних факторів, культурних особливостей, геополітичного чинника, економічних змін на структуру та динаміку туристичного ринку. Наголошено на важливій ролі туристичної інфраструктури у підтримці розвитку туристичного потенціалу різних регіонів. Охарактеризовано сучасна та перспективна просторова організація світових туристичних потоків різних регіонів світу.

Ключові слова: *регіональний розвиток, міжнародний туризм, міжнародний туристичний ринок, природні ресурси, культурні особливості, геополітичний аспект, туристична інфраструктура, економічний фактор, світовий туристичний регіон.*

Постановка проблеми. У зв'язку зі стрімким зростанням міжнародного туризму останніх десятиліть, регіональний аспект розвитку міжнародного туристичного ринку стає ключовим фактором у визначенні економічного, культурного та соціального впливу туризму на окремі регіони та країни в цілому. Проте, не зважаючи на позитивні аспекти, пов'язані з ростом доходів, залученням інвестицій та збільшенням робочих місць, існують серйозні виклики та проблеми, пов'язані з регіональною диференціацією розвитку міжнародного туризму.

Однією з центральних проблем є нерівномірність розподілу туристичного потоку між різними регіонами та країнами. Деякі регіони мають великий потенціал для туристичного розвитку, але через низьку відомість або недостатні інфраструктурні можливості залишаються на задньому плані. Це призводить до нерівномірного економічного зростання та може підсилити соціальну напруженість. Дуже важливим фактором регіональної диспропорції туристичного потоку є також і безпековий аспект туристичних подорожей.

Крім того, існує загроза культурної ідентичності та природному середовищу регіонів через інтенсивний туризм. Масовий приплив туристів може призвести до комерціалізації культурних традицій та занесення великого навантаження на екосистеми, що загрожує їхньому збереженню та сталому розвитку.

Вагомим аспектом є взаємодія та конкуренція між різними регіонами на міжнародному туристичному ринку. Зміна попиту, зміщення трендів та політичні події можуть раптово вплинути на туристичні потоки, що залишає регіони вразливими перед несподіваними змінами.

Отже, на тлі зростаючого інтересу до міжнародного туризму важливо дослідити регіональні аспекти розвитку туристичного ринку, виявити його переваги та недоліки для різних регіонів та визначити шляхи досягнення більш рівномірного та сталого розвитку міжнародного туризму на регіональному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку міжнародного та вітчизняного ринків туристичних послуг присвячені наукові

дослідження і публікації багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких слід виділити праці українських авторів – О. Бейдика, Л. Гонтаржевської, Ю. Забалдіної, Р. Заблоцької, В. Кифяка, О. Любіцевої, Г. Михайліченко, Р. Росохи, А. Румянцева, Т. Сокол, С. Соколенка, Д. Стеченка, Т. Ткаченко та ін., а також західних дослідників – Р. Бартон, Д. Боуена, Р. Браймера, Г. Гана, Ф. Котлера, А. Маршала, Д. Мейкенза, М. Портера, Н. Реймерса, Ч. Робінсона, В. Сміта, Д. Уокера, Г. Харріса, Д. Холловея та ін.

Мета статті. Метою статті є дослідження та аналіз впливу регіональних факторів на розвиток міжнародного туристичного ринку. Розглянуто ключові аспекти, що визначають привабливість різних регіонів для туристів, включаючи природні, культурні, історичні, геополітичні, економічні та інфраструктурні чинники.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний туристичний ринок є важливим елементом глобальної економіки, впливаючи на розвиток країн, регіонів та місцевих спільнот. Одним із ключових чинників, які впливають на цей ринок, є регіональний фактор. Розглядаючи різноманітні аспекти регіонального впливу на розвиток міжнародного туризму, можна виокремити кілька важливих аспектів:

– Роль географічного положення. Географічне положення регіону є однією з ключових визначальних характеристик, що впливають на його туристичний потенціал. Країни та регіони з привабливими природними пейзажами, кліматом та доступністю до природних резерватів часто залучають туристів, які бажають насолодитися природою. Наприклад, туристичний розвиток країн Скандинавії, з їхньою неймовірною природною красою, є наочним прикладом впливу географічного положення на привабливість для туристів.

Природні ресурси створюють чудові умови для проведення подій у неперевершених природних ландшафтах; забезпечують розмаїття подій у туристичній галузі; є важливим фактором формування іміджу туристичного напрямку; можуть стати економічним джерелом розвитку регіону; створюють можливості для розробки тематичних маршрутів та екскурсій; стимулюють творчість та інновації в організації подій; використання природних ресурсів

стимулює розвиток туристичних послуг та інфраструктури; є привабливими для розвитку еко-туризму та активного відпочинку; сприяють підвищенню екологічної свідомості [7].

– Культурний аспект. Культурна спадщина регіону також впливає на розвиток міжнародного туризму. Історія, традиції, кулінарія, мистецтво та інші аспекти культури можуть бути магнітами для туристів. Наприклад, країни Європи з їхніми старовинними містами, замками та музеями є популярними туристичними напрямками завдяки своєму культурному спадку.

– Інфраструктура та сервіс. Рівень розвиненості туристичної інфраструктури і якість обслуговування також впливають на туристичний ринок. Регіони з розвинутою мережею готелів, ресторанів, транспорту та інших туристичних послуг здатні привабити більше туристів. Якість обслуговування та здатність відповідати на потреби різних груп туристів, таких як сім'ї, молодіжні групи чи бізнес-туристи, відіграють важливу роль.

– Вплив на місцеву економіку. Розвиток міжнародного туризму може мати значний вплив на місцеву економіку регіону. Туристи витрачають кошти на проживання, харчування, подарунки та інші послуги, сприяючи зростанню місцевих підприємств та створенню нових робочих місць. Крім того, зростає попит на товари та послуги, пов'язані з туризмом, що може стимулювати розвиток суміжних галузей.

Туристичний ринок характеризується високою еластичністю попиту відносно зростання рівня доходів. Стабільно високі темпи розвитку світової економіки на межі століть забезпечували позитивну динаміку приросту міжнародних туристичних прибуттів. Однак останнє десятиріччя світова економіка, уражена кризами розвивається значно повільніше. Відповідно кількість подорожуючих хоча і зростає, проте нижчими темпами, а туристичне споживання, у свою чергу, характеризується обмеженим відтворенням [6].

– Геополітичний аспект. Світова політична ситуація та міжнародні відносини можуть значно впливати на розвиток міжнародного туризму. Конфлікти, політична нестабільність та інші геополітичні ризики можуть

призвести до зменшення туристичного потоку в певні регіони. З іншого боку, покращення міжнародних відносин може сприяти збільшенню кількості туристів, які обирають раніше непопулярні регіони.

Туристичні дестинації функціонують нині в умовах досить жорсткої конкуренції. Таким чином, зростає вага чинників, які обумовлюють вибір того чи іншого напрямку подорожі. За оцінками експертів ЮНВТО, світовий туристичний ринок надалі прогресуватиме, однак на регіональному й національному рівнях попит на туристичні послуги залишатиметься вкрай нестабільним. Причиною таких коливань у XXI ст. усе частіше стають фактори політичної сфери: внутрішньополітична нестабільність, тероризм, збройні конфлікти, війни. Реальні небезпеки, зокрема викликані політичними чинниками: внутрішніми та міжнародними конфліктами у стадії ескалації, неспроможністю контролювати певну частину державної території, місіями миротворчих контингентів, діяльністю терористичних організацій, обмежують, іноді унеможливають відвідування країни. Саме тому країни й регіони, що втягнені у тривалі збройні протистояння або є місцем базування терористичних організацій, виключені зі світового туристичного обміну. Прикладами є Сирія, Афганістан, Республіка Південний Судан, Ємен, Сомалі [6].

– Соціокультурний вплив. За розцінкою туристів можна відстежити соціокультурні тенденції та зміни. Зустрічі різних культур, обмін досвідом, спілкування між людьми різних національностей сприяють культурному розмаїттю та взаєморозумінню. Однак це також може призводити до викликів, пов'язаних із збереженням культурної спадщини та розробкою сталого туризму, щоб запобігти негативному впливу на місцеву культуру.

– Екологічний аспект. Зростання туристичного потоку часто супроводжується екологічними проблемами, такими як забруднення довкілля, деградація природних резерватів та перенаселеність. Серед таких наслідків дослідники виокремлюють, зокрема: погіршення навколишнього природного середовища, сільськогосподарських угідь; переміщення територій проживання місцевого населення для побудови готельних, ресторанних господарств,

створення туристичних дестинацій міжнародного рівня; надмірне споживання води; негативний вплив на місцеву флору та якість життя суспільств, які є приймаючими сторонами в туризмі [4]. Регіональний фактор також може впливати на збереження природи та сталість розвитку туризму. Розвиток екотуризму, зелених ініціатив та стратегій збереження природних ресурсів є важливими аспектами в розвитку туризму.

Регіони можуть активно співпрацювати в рамках туристичних маршрутів та пакетних пропозицій. Спільні маркетингові кампанії дозволяють привернути більше уваги до кожного регіону окремо, а також підвищити конкурентоспроможність в міжнародному масштабі.

У світовому міжнародному туризмі UNWTO виділяє шість туристичних регіонів: Європа, Азійсько-Тихоокеанський регіон, Південна Азія, Америка, Близький Схід, Африка. Світовий туризм характеризується високим ступенем концентрації у відносно невеликих за площею регіонах. На початку XXI ст. лідерами світового туризму стали Франція, Іспанія, США, Італія, Китай, Велика Британія, Канада, Мексика, Австрія, ФРН. На ці 10 країн припадає половина світового туристичного потоку. Шість із них знаходяться в Центральній і Західній Європі: Франція, Іспанія, Італія, Велика Британія, Австрія, ФРН [2, с.71].

У звіті про розвиток туризму Азія [8] зазначається як найперспективніша туристична дестинація. До десятки напрямів рекреаційних подорожей, що найшвидше зростають, до 2026 р. увійдуть Індія, Ангола, Уганда, Бруней, Таїланд, Китай, М'янма, Оман, Мозамбік і В'єтнам [3]. Кардинальний зсув центра економічної активності в бік країн та ринків, що розвиваються спричинить значні зміни в просторовій організації міжнародного туризму. Двигуном міжнародного туризму стане Азіатсько-Тихоокеанський регіон, який акумулюватиме 30% світового туристичного потоку, а нові розбагатілі країни стануть генератором туристичних візитів до давно відомих центрів туризму. Це потребуватиме врахування етнокультурних особливостей при організації гостинності. За умов політичної стабільності новим центром попиту на

туристичні послуги можуть стати країни Західної Африки, де спостерігатимуться високі темпи приросту населення. При цьому частка країн ЄС як у туристичному ринку, так і у світовому ВВП до 2050 р. суттєво зменшиться [5]. Це свідчить про те, що Європа з метою утримати туристів на своїй території поступово вдається до цінової політики, знижуючи вартість основних туристичних напрямків. Таким чином, конкурентоспроможність європейського туристичного регіону повільно, але неухильно знижується. У той же час туристи продовжують витрачати значні обсяги фінансових ресурсів саме в Азіатсько-Тихоокеанському та Американському регіонах. Втрати домінуючого положення Європи на світовому ринку туризму викликано наступними факторами: стрімким розвитком туристичної галузі країн Азіатсько-Тихоокеанського та Американського регіону внаслідок росту інвестицій; старінням туристичного продукту ряду європейських країн, наприклад таких як: Італія, Португалія, Іспанія, Греція; дорожнеча відвідування таких країн як: Англія, Данія, Швеція та Норвегія; зростає популярність країн Південно-Східної Азії, які успішно розвивають свою туристичну індустрію [1].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Вплив регіональних факторів на розвиток туризму є дуже різноманітним та комплексним явищем. Природні особливості, культурна спадщина, інфраструктура, економіка та інші аспекти взаємодіють між собою, формуючи унікальний туристичний образ регіону. Економіка деяких країн світу серйозно залежить від розвитку міжнародного туризму, оскільки для певних країн він є практично єдиним джерелом валютних надходжень. Важливо забезпечити баланс між економічним розвитком та збереженням природи, культурної спадщини та сприяти сталому розвитку, щоб створити позитивний вплив туризму на регіон та його мешканців. Враховуючи ці фактори, регіон може розробити стратегію розвитку туризму, яка враховуватиме його особливості та максимізуватиме туристичний потенціал регіону.

Список використаних джерел:

1. Крупський О. П., Самойленко А. О., Комарова А. І., Морозов М. В.

Тенденції розвитку міжнародного туризму. *Економічний простір*. 2019. № 149. С. 29-34. URL: <https://philarchive.org/archive/KRU-18> (дата звернення 12.08.2023).

2. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручн. Київ: Знання, 2008. 661 с.

3. Михайліченко Г., Клімова А. Світовий туристичний ринок: трансформація після пандемії. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 2. С. 21-37. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2020/02\(109\)/4.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2020/02(109)/4.pdf) (дата звернення 12.08.2023).

4. Мугиль К. М. Тенденції розвитку міжнародного ринку туристичних послуг. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С. 110-114. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2022/19.pdf (дата звернення 13.08.2023).

5. Парфіненко А. Ю. Глобальні трансформації ринку міжнародного туризму та індустрії гостинності. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. Харків, 2017. Випуск 6. С. 175-186. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhMv_2017_6_29 (дата звернення 11.08.2023).

6. Ткачук Л. Глобальна геополітична нестабільність як чинник розвитку міжнародного туризму. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*. Київ, 2018. № 2(71). С. 29-34. URL: https://visnyk-geo.knu.ua/?page_id=5965&lang=uk (дата звернення 13.08.2023).

7. Чорна Н., Кізюн А. Природні ресурси в подієвому туризмі: місце та значення. *Approved by the Editorial Board for publication in the journal: «ScientificWorldJournal»*. Bulgaria, Svishtov, 2023. Issue №19, Part 2, May, PP. 87-92. URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/issue/archive>.

8. Travel & Tourism Competitiveness Report 2019. *World Economic Forum*. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-travel-tourism-competitiveness-report-2019> (дата звернення 10.08.2023).